

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 47/2023
09.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Надежде Видић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душанка Шокић Стаменић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд, АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, кога заступа пуномоћник Слободан Дамјановић, адвокат из ... и АД „Србија Воз“ Београд, кога заступа Анте Бошковић, адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова регреса за годишњи одмор и исхране у току рада, одлучујући о ревизијама тужених АД „Инфраструктура железнице Србије“ и АД „Србија Воз“, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/2017 од 05.05.2017. године, у седници одржаној 09.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/2017 од 05.05.2017. године тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужилаца и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2097/14 од 02.02.2017. године у ставу трећем и четвртном изреке и **ОДБИЈА** захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженим АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и АД „Србија Воз“ Београд, солидарно накнаде трошкове ревизијског поступка у укупном износу од 170.289,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2097/14 од 02.02.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени АД „Железнице Србије“ да тужиоцима, на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.11.2011. године до 01.12.2014. године, исплати, и то: тужилци АА укупан износ од 245.244,75 динара, тужилци ББ укупан износ од 223.424,53 динара и тужиоцу ВВ износ од 240.812,06 динара, са припадајућом законском затезном каматом на наведене износе од доспелости до исплате, као и номинално обрачунату законску затезну камату. Ставом другим изреке, обавезан је

тужени АД „Железнице Србије“ да тужиоцима, на име регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.11.2011. године до 01.12.2014. године, исплати износ од по 65,753,04 динара сваком, са припадајућом законском затезном каматом од доспелости па до исплате, као и номинално обрачунату законску затезну камату. Ставом трећим изреке, одбијен је тужени захтев којим су тужиоци тражили да суд обавезе тужене АД „Инфраструктура железнице Србије“ и АД „Србија Воз“ да солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ исплате потраживања из претходног става изреке ове пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени АД „Железнице Србије“ да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 330.855,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/17 од 05.05.2017. године, преиначена је првостепена пресуда у одбијајућем делу, тако што је обавезан тужени АД „Србија Воз“ да солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ за период од 01.11.2011. до 01.12.2014. године, на име накнаде за исхрану у току рада исплати: тужиљи АА у износу од 179.491,71 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 59.544,24 динара, на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 65.753,04 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на обрачунате затезне камате износ од 22.146,52 динара; тужиљи ББ износ од 157.671,49 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 55.554,54 динара, на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 65.753,04 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на обрачунате затезне камате износ од 22.146,52 динара; обавезана је тужена АД „Инфраструктура железнице Србије“ да солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ исплати за период од 01.11.2011. до 01.12.2014. године, исплати тужиоцу ВВ на име накнаде за исхрану у току рада износ од 175.059,02 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 59.936,66 динара, на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 65.753,04 динара, са припадајућом затезном каматом од 26.05.2015. године до исплате и на обрачунате затезне камате износ од 22.146,52 динара. Ставом два изреке, преиначено је решење о трошковима поступка и обавезане тужене АД „Србија Воз“ и АД „Инфраструктура железнице Србије“ да солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка у износу од 270.855,00 динара и трошкове жалбеног поступка у износу од 24.000,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД и „Србија Воз“ АД (друготужени и трећетужени) су благовремено изјавили ревизије због погрешне примене материјалног права, у којима су предложили да Врховни суд одлучи применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Тужба је поднета 12.12.2014. године, па како је побијаним делом другостепене пресуде преиначена првостепена пресуда у односу на тужене као ревиденте, ревизија је дозвољена према члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку у вези члана 506. истог Закона („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14). Сходно наведеном, није било законских услова за одлучивање о ревизији тужених, применом члана 404.ЗПП.

Одлучујући о ревизији друготуженог и трећетуженог Врховни касациони суд је пресудом Рев2 2566/2017 од 06.06.2018. године одбио ревизију тужених АД „Инфраструктура железнице Србије“ и АД „Србија Воз“ изјављену против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/2017 од 05.05.2017. године као неосноване.

Уставни суд је одлуком Уж 1314/2019 од 03.08.2023. године усвојио уставну жалбу Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд и утврдио да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 2566/2017 од 06.06.2018. године и пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/2017 од 05.05.2017. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и поништио пресуду Врховног касационог суда Рев2 2566/2017 од 06.06.2018. године и одредио да исти суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1118/2017 од 05.05.2017. године.

Поступајући по примедбама Уставног суда, Врховни суд је испитао побијану пресуду у преиначујућем делу применом одредби члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужених не указује се на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тач. 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били запослени код туженог АД „Железнице Србије“ до 31.08.2015. године. Тужиле су од 01.09.2015. године у радном односу код туженог АД „Србија Воз“, а тужилац ВВ је од истог датума у радном односу код туженог АД „Инфраструктура железнице“ Београд. Тужиоцима од 01.11.2011. године до 01.12.2014. године није обрачуната и исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске сруке утврђено је да у наведеном периоду накнада трошкова за исхрану у току рада за тужиљу АА износи укупно 179.491,71 динара, за тужиљу ББ 157.671,49 динара, и за тужиоца ВВ 175.059,02 динара. Накнада регреса за коришћење годишњег одмора за све тужиоце је износ од по 65.753,04 динара.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је у односу на друготуженог и трећетуженог одбио тужбени захтев, док је у односу на првотуженог усвојио тужбени захтев. Ово из разлога што је према члану 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду прописано да запослени има прасво на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора.

Утврђено је да у обрасцима за обрачун зарада тужилаца нису обрачунати трошкови за исхрану нити за регрес за коришћење годишњег одмора (терет доказивања супротног имали су тужени). Анекс Колективног уговора туженог из 2006. године не наводи вредност накнаде за исхрану у току рада, као ни вредност 1/12 регреса сведене на један радни час, а исте вредности нису исказане ни у проценту, тако да се трошкови

за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора не могу обрачунати. Тужиоцима није увећана зарада након ступања на снагу Анекса Колективног уговора из 2006. године. Сходно наведеном, закључено је да је основан захтев тужилаца у односу на „Железнице Србије“ АД Београд за исплату накнаде трошкова за исхрану и регреса за коришћење годишњег одмора сходно параметрима садржаним у Колективном уговора из 2006. године, а тужени који сноси терет доказивања није пружио доказе да је вршио обрачун и исплату ових накнада тужиоцима.

У односу на тужене „Инфраструктура железнице Србије“ АД и „Србија Воз“ АД, првостепени суд је одбио тужбени захтев из разлога што је Влада Републике Србије донела одлуку 02.07.2015. године којом су извршене статусне промене код туженог „Железнице Србије“ АД Београд, тако што су формирана нова акционарска друштва и то „Инфраструктура железнице Србије“, „Србија Воз“ и „Србија Карго“, док је улогу четвртог друштва задржао постојећи субјект „Железнице Србије“. Тужени АД „Србија Воз“ Београд је преузео тужиље од туженог „Железнице Србије“ АД. Тужени АД „Србија Воз“ Београд је преузео тужиоце од туженог „Железнице Србије“ АД који сада према тужилама има статус послодавца претходника. Тужилац ВВ је преузет од туженог новоформираног привредног друштва АД „Инфраструктуре железнице Србије“. Међутим, како назначено потраживање датира из периода пре него што је извршена статусна промена, то је тужбени захтев према друготуженом и трећетуженом одбијен као неоснован.

Одлучујући о жалби тужилаца Апелациони суд је преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу и усвојио тужбени захтев и обавезао друготуженог и трећетуженог да солидарно са првотуженим исплати тражене износе по назначеном основу. При томе полази од одредбе чл. 147-152. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05 ... 32/13), у случају статусне промене, односно промене послодавца у складу са законом послодавац следбеник преузима од послодавца претходника општи акт и све уговоре о раду који важе на дан промене послодавца и дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од промене послодавца, осим ако пре истека тог рока истекне време на које је закључен Колективни уговор, или код послодавца следбеника буде закључен нови Колективни уговор. Сходно наведеном, тужени „Србија Воз“ и „Инфраструктура железнице Србије“ АД су пасивно легитимисани за вођење ове парнице. Наиме, тужени нису доказали да у смислу члана 506. став 2. Закона о привредним друштвима не постоји њихова солидарна одговорност за потраживање зарада запослених, односно да обавеза исплате разлике зараде настале пре статусних промена прелази разлику имовине друштва преносиоца која им је преинета и обавезе друштва преносиоца које су преузели, што би искључило њихову солидарну одговорност.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, погрешно применио материјално право, када је обавезао друготуженог и трећетуженог да солидарно са првотуженим исплате спорно новчано потраживање.

Тужени „Инфраструктура Србије“ АД и „Србија воз“ АД основани су Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15), у поступку статусне промене туженог „Железнице Србије“ АД. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима у којој се једно привредно друштво дели тако што део своје имовине и обавеза преноси на једно или више новооснованих привредних друштава, а по

спроведеној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене за пренос обавеза на тужена привредна друштва стицаоце релевантан је уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца одређене наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена туженог „Железнице Србије“ АД извршена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност на одлуку тог привредног друштва од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт плана поделе који је 31.03.2015. године усвојио његов одбор директора (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом одлуке о статусној промени, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце, и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између учесника статусне промене закључен је 24.06.2016. године протокол којим су његови потписници прихватили информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и образовању почетних стања у пословним књигама друштва стицалаца. Означеним протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени протокол, по оцени ревизијског суда има значај уговора предвиђеног у одељку V плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре статусне промене тог друштва остало његова обавеза. Солидарна обавеза друштва стицаоца за ту обавезу не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да је тужено друштво стицалац АД „Инфраструктура железнице Србије“ преузело тужиоца ВВ и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе тужиоцевог ранијег послодавца - друштва преносиоца, по основу радног односа пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тај тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима поступка донета је сходно члану 165. став 2. ЗПП при чему су трећетуженој признати трошкови за таксу за ревизију у износу од 72.789,00

динара и на име таксе за одлуку по ревизији 97.500,00 динара, укупно 170.289,00 динара, како је и тражено и у складу са ТТ. Трошкови за састав ревизије нису признати јер исти нису опредељени по висини сходно члану 163. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић